

การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา¹

ดร.สิทธิกร อ้วนศิริ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 685 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ส่วนการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลใช้โปรแกรม LISREL 8.72 ผลการวิจัย พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของชุมชน คุณลักษณะของนักเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน การประกันคุณภาพภายในสถานแวดล้อมภายในโรงเรียน คุณภาพของสื่อการเรียนการสอน และคุณภาพของครู ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกัน โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (X^2) เท่ากับ 211.62 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 111 ค่า ($X^2/df = 1.91, P=0.00$) ดัชนี GFI เท่ากับ 0.96 ดัชนี AGFI เท่ากับ 0.94 ดัชนี CFI เท่ากับ 0.99 ค่า RMR เท่ากับ 0.039 ดัชนี PGFI เท่ากับ 0.63 ดัชนี NFI เท่ากับ 0.97 ดัชนี PNFI เท่ากับ 0.70 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.038 ตัวแปรทั้งหมดของโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวน ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้ร้อยละ 67.80 ปัจจัยที่ส่งผลโดยรวมต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน รองลงมาได้แก่ คุณลักษณะของนักเรียน โดยมีค่าเท่ากับ 0.93 และ 0.87 ตามลำดับ

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผล/การประเมินคุณภาพภายนอก

¹ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และผลงานนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้วิจัย

² นักวิชาการศาสนา ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเลย

Development of a causal Model of the factors that effect to The external quality assessment of the phrapariyattidhamma Department general education school

Abstract

The purposes of this research were to develop the casual model of the factor that effect to the external quality assessment of the Phrapariyattidhamma department general education school and to examine the goodness of fit of the developed causal model of the factor effect to the result of an external quality assessment of the Phrapariyattidhamma department general education school to the empirical data. The research sample consisted of 685 responders included directors administrators and teachers in The Phrapariyattidhamma department general education school. Data were collected by questionnaires which is a tool of this research. Basic data analysis in percentage, average and standard deviation were analyzed by using computer program and the goodness of fit of the model was analyzed by using LISREL 8.72.

The findings were as follows :

The developed causal model of the factors that effect to the external quality assessment of the Phrapariyattidhamma department general education school, consisted of the communities' participation, students' quality, leadership of the administrators in school, internal quality assurance, environment in school, the quality of leaning materials and the quality of the teachers. The result of the examination of the developed causal model of the factors that effect to the external quality assessment of the Phrapariyattidhamma department general education school was valid and fit to the empirical data, considered from Chi-square (χ^2). The model indicated that the Chi-square goodness of fit test was 211.62, degree of freedom (df) = 111 ($\chi^2 / df = 1.91$, P = 0.00) GFI = 0.96, AGFI = 0.94, CFI = 0.99, and RMR = 0.039. PFGI = 0.63, NFI = 0.97, PNFI = 0.70 and RMSEA = 0.038. The model could explain the variance in the factors that effect to external quality assessment of the Phrapariyattidhamma department general education school at 67.80%. The factors in overall that effect an external quality assessment of the Phrapariyattidhamma department general education school the most was the communities' participation, next was the quality of the students at the result 0.93 and 0.87 respectively.

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างรวดเร็ว เกิดการแข่งขันในการพัฒนาประเทศอย่างสูง เพื่อนำไปสู่ตลาดโลกยุคใหม่ ทุกคนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทาย คือ คุณภาพของคนการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และให้มีความสามารถเต็มตามศักยภาพทั้งร่างกายสติปัญญา อารมณ์และสังคมอย่างสมดุล เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาและเสริมสร้างความเจริญ รุ่งเรือง มั่นคงให้กับประเทศ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ให้คนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากผลการเรียนเฉลี่ย (Grade point average : GPA) ในการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ (Ordinary national education test : O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 ใน 8 วิชา ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและภาษาอังกฤษ พบว่า มีนักเรียนทำคะแนนต่ำสุด 0 คะแนนในทุกวิชา โดยวิชาสุขศึกษาได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด 56.79 คะแนน และต่ำสุดในวิชาภาษาอังกฤษได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 30.68 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2552 : 1) และนอกจากนี้ สถานการณ์เด็กและเยาวชนไทยจะแยลงเรื่อย ๆ ในอีก 10-15 ปีข้างหน้า ปัญหาหนักจนถึงขั้นวิกฤต เนื่องจากปัญหาหลัก คือ ปัจจุบันเด็กและเยาวชน ร้อยละ 90 มีคุณลักษณะที่ก้าวร้าว หมกมุ่นเรื่องเพศ และติดเกม ทำให้เด็กมีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรมลดลง เด็กที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่แย่มากขึ้น คือ เล่นกีฬา ช่วยงานบ้าน ไปเที่ยวกับครอบครัวและไปวัดน้อยลง ขณะที่เด็กเหล่านี้มีความต้องการที่จะเล่นอินเทอร์เน็ต ดูเว็บไซต์ ทำศัลยกรรม เที่ยวกลางคืน เล่นหวย คุยโทรศัพท์ และติดเพื่อนเพิ่มมากขึ้น และเด็กไทยจะเป็นเด็กที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย โดยเฉพาะวัฒนธรรม K-Pop คือ วัฒนธรรมของนักร้อง ดาราเกาหลี ซึ่งวัยรุ่นเกาหลี ร้อยละ 30 ทำศัลยกรรมทั้งสิ้นและ J-Pop วัฒนธรรมดารา นักร้องญี่ปุ่น จึงทำให้กลืนความเป็นไทย วัฒนธรรมดี ๆ ของไทยลดน้อยลงเหลือประมาณร้อยละ 30 เท่านั้น คือ เหลือเพียงรู้จักการไหว้ พูดภาษาไทย และใช้เงินไทยเท่านั้น (หนังสือพิมพ์มติชน, 2550 : 15) แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของการศึกษาของไทยว่าจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ปรับปรุงให้ดีขึ้น ทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ และด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้ คุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์ที่สามารถอยู่ในสังคมใหม่ได้อย่างมีคุณภาพ จะต้องเป็นคนดี หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของควมมีวินัยและค่านิยมประชาธิปไตย เป็นคนเก่ง หมายถึง เก่งในการเรียนรู้ที่จะเรียนด้วยตนเอง และการเรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น และมีความสุข หมายถึง มีความสุขกายและสุขใจ (กรมวิชาการ. 2544 : 6-9) ดังนั้น หน่วยงานทางการศึกษาทุกองค์การจำเป็นที่จะต้องปรับตัวมุ่งหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการและวิธีการบริหารจัดการคุณภาพ (Quality management) ที่เน้นการสร้างเชื่อมั่นให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาโดยตรง จึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนด

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นระบบการสร้างความมั่นใจ ความพึงพอใจต่อผู้ปกครอง สังคมหรือชุมชนเพื่อแสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาตามที่กำหนด โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ในมาตรา 47 ระบุให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอกและกำหนดไว้ในมาตรา 48 ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกและนอกจากนี้ มาตรา 49 กำหนด ให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก ๆ 5 ปี และต้องเสนอผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 28-29)

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นสถานศึกษาที่วัดจัดตั้งขึ้น ตามระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546 เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร โดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ในปัจจุบันมีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 399 แห่ง ครูประจำและครูพิเศษ จำนวน 4,762 รูป/คน นักเรียนจำนวน 56,003 รูป ทั้งนี้ มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบที่สอง พ.ศ. 2549-2552 แล้วจำนวน 391 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 98 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทั้งหมด ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สองที่ผ่านมา มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจำนวน 209 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 53.45 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอก (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. 2552 : 1-13)

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอก ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าจะต้องมีปัจจัยหลายด้าน ที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทำให้โรงเรียนได้รับรองมาตรฐานและไม่ได้รับรองมาตรฐาน ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของจังหวัดเลย จึงสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อนำเสนอต่อสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาในการวางแผน การบริหาร การสนับสนุน การส่งเสริมและการช่วยเหลือตลอดจนกำหนดเป็นเชิงนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อนำเสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้ประกอบการพิจารณากำหนดเป็นเชิงนโยบายหรือแนวทางในการบริหาร และส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรทำนายและตัวแปรเกณฑ์ ดังนี้

1. ตัวแปรทำนาย ได้แก่ ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ดังนี้

- 1.1 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนและความสามารถทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน
- 1.2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของชุมชนทางทรัพยากรบุคคลและการมีส่วนร่วมของชุมชนทางทุนและวัสดุ
- 1.3 ปัจจัยด้านคุณภาพของครู ประกอบด้วย ศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ และขวัญกำลังใจของครู
- 1.4 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของนักเรียนประกอบด้วย ความรับผิดชอบของนักเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน
- 1.5 ปัจจัยด้านคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย ความเพียงพอของสื่อการเรียนการสอนและการใช้สื่อการเรียนการสอน
- 1.6 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนประกอบด้วย ความเพียงพอของอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อมของอาคารสถานที่
- 1.7 ปัจจัยด้านการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพการศึกษา

2. ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ผลการประเมินคุณภาพภายนอก ประกอบด้วยมาตรฐานนักเรียน มาตรฐานครู และมาตรฐานผู้บริหาร

วิธีการวิจัย

ประชากร ได้แก่ผู้บริหารและครูวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทั่วประเทศ ทั้ง 14 กลุ่มโรงเรียน จำนวนโรงเรียน 399 แห่ง ประชากร 798 รูป/คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารและครู วิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 685 รูป/คน ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) จากประชากร ตามตารางกำหนดสัดส่วนของ R.V.Krejcie and D.W.Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการจัดส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบแล้วส่งกลับทางไปรษณีย์ โดยได้รับคืน จำนวน 640 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ส่วนการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้การวิเคราะห์ อธิติพลเชิงสาเหตุ ด้วยโปรแกรม LISREL 8.72

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยตัวแปร 7 ตัวแปร ที่เป็นปัจจัยส่งผลทางตรง และทางอ้อมต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีค่าอิทธิพลเป็นบวกและค่าอิทธิพลเป็นลบ โดยมีตัวแปรการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามากที่สุด (0.93) รองลงมา ได้แก่ ตัวแปรคุณลักษณะของนักเรียน (0.87) ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (0.17) ตัวแปรการประกันคุณภาพภายใน (0.06) ตัวแปรสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน (0.01) ตัวแปรคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน (-0.07) และตัวแปรคุณภาพของครู (-0.25) ตามลำดับดังนี้

1.1 ตัวแปรการมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผลโดยรวมต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามากที่สุด (0.93) โดยส่งผลทางตรงมีค่า 0.09 และทางอ้อมมีค่า 0.84 และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชน ปรากฏว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนทางทุนและวัสดุและการมีส่วนร่วมของชุมชนทางทรัพยากรบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนมีค่าเท่ากับ 13.34 และ 1.18 ตามลำดับ

1.2 ตัวแปรคุณลักษณะของนักเรียนส่งผลทางตรงต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามากที่สุด (0.84) และส่งผลทางอ้อม (0.03) เพียงเล็กน้อย ส่งผลโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.87 และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคุณลักษณะของนักเรียน ปรากฏว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของนักเรียนมีค่าเท่ากับ 42.69 และ 0.76 ตามลำดับ

1.3 ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลโดยรวมต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเพียงเล็กน้อย (0.17) โดยส่งผลทางตรงเป็นลบ (-0.07) และทางอ้อมเป็นบวก (0.24) และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ปรากฏว่าความสามารถทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีค่า 23.59 และ -1.29 ตามลำดับ

1.4 ตัวแปรการประกันคุณภาพภายในส่งผลทางตรงต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นบวกเพียงเล็กน้อย (0.06) และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายใน ปรากฏว่าการตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา และการควบคุมคุณภาพการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในมีค่า 0.77, 0.74 และ 0.57 ตามลำดับ

1.5 ตัวแปรสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนส่งผลทางอ้อมต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเพียงเล็กน้อย (0.01) และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ปรากฏว่า การจัดสภาพแวดล้อมของอาคารสถานที่ และความเพียงพอของอาคารสถานที่ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีค่า 11.89 และ 0.73 ตามลำดับ

1.6 ตัวแปรคุณภาพของสื่อการเรียนการสอนส่งผลทางอ้อมต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นลบ (-0.07) และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน ปรากฏว่าการใช้สื่อการเรียนการสอนและความเพียงพอของสื่อการเรียนการสอน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน มีค่า 4.57 และ 0.65 ตามลำดับ

1.7 ตัวแปรคุณภาพของครู ส่งผลโดยรวมต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นลบ (-0.25) โดยส่งผลทางตรง มีค่า -0.21 และทางอ้อมมีค่า -0.04 และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคุณภาพของครูปรากฏว่าขวัญกำลังใจของครูและศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของครู มีค่า 2.83 และ 0.82 ตามลำดับ

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มีความสอดคล้องกันโดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 211.62 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 111 ค่า $\chi^2/df=1.91$ ค่า $P=0.00$ ดัชนี GFI เท่ากับ 0.96 ดัชนี AGFI เท่ากับ 0.94 ดัชนี CFI เท่ากับ 0.99 ค่า RMR เท่ากับ 0.039 ดัชนี PGFI เท่ากับ 0.63 ดัชนี NFI เท่ากับ 0.97 ดัชนี PNFI เท่ากับ 0.70 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.038 ตัวแปรทั้งหมดของโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาได้ร้อยละ 67.80

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

จากผลการศึกษา พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยตัวแปร 7 ตัวแปร ที่เป็นปัจจัยส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีค่าอิทธิพลเป็นบวกและค่าอิทธิพลเป็นลบ โดยมีตัวแปรการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ตัวแปรคุณลักษณะของนักเรียน ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ตัวแปรการประกันคุณภาพภายใน ตัวแปรสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ตัวแปรคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน และตัวแปรคุณภาพของครู ตามลำดับ ซึ่งผลการศึกษานำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ตัวแปรการมีส่วนร่วมของชุมชนมีค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมเป็นบวกต่อตัวแปรผลการประเมินคุณภาพภายนอก โดยมีค่าอิทธิพลทางอ้อมเป็นบวกมากที่สุดต่อตัวแปรผลการประเมินคุณภาพภายนอก เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปรการมีส่วนร่วมของชุมชน ปรากฏว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนทางทุนและวัสดุ และการมีส่วนร่วมของชุมชนทางทรัพยากรบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนตามลำดับ ซึ่งอธิบายได้ว่า การที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ ได้มีส่วนร่วมในการเสียสละและบริจาคทรัพย์เพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์และสิ่งก่อสร้างให้โรงเรียน ร่วมมือกันจัดหารายได้หรือจัดตั้งสมาคม มูลนิธิ กองทุนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา จัดหายานพาหนะ ถวายภัตตาหารและน้ำปานะ แก่สามเณรในระหว่างเรียน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา สนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงาน เกียรติคุณ และติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ก็จะส่งผลดีต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่บัญญัติให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุน ด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 42-43) และสอดคล้องกับหลักการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนศิษย์เก่าและตัวแทนนักเรียนซึ่งจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น และหลักการคินอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน เหมือนในอดีตซึ่งการจัดการศึกษาจะทำหลากหลายทั้งวัดและองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมามีการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น ความเจริญต่าง ๆ ก้าวไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน อย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง (อุทัย บุญประเสริฐ. 2542 : 5-8) ซึ่งหากชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาก็จะเกิดผลดีหลายประการ เช่น ช่วยให้ชุมชน รักโรงเรียน ช่วยดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สิน ช่วยให้ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และ อาคารสถานที่ที่จำเป็นและช่วยดูแลความประพฤติและความปลอดภัยของนักเรียน (ไพรัช อรรถกามาพันธ์ และมัทนา โชควรวัฒนกร. 2550 : 17-21) นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษานั้นว่ามีความสำคัญยิ่ง ชุมชนในอดีตได้ทุ่มเทแรงกาย แรงใจ พลังศรัทธาและทรัพย์สินเงินทองจำนวนมากในการก่อสร้าง และทำนุบำรุงวัดให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลาน (วิชาติ นันทสุวรรณ. 2541 : 22) การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันได้ให้ชุมชน ท้องถิ่นและทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งของสังคม โรงเรียนจึงควรเป็นโรงเรียนของชุมชนที่มีการจัด การเรียนการสอน โดยการรู้เห็นและความร่วมมือของประชาชนและชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนจึงมีความสำคัญ เนื่องจาก ทำให้ประชาชนได้ทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจ และความนิยมให้เกิดขึ้นในชุมชน และยังเป็น การสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชนได้เข้ามาช่วยเหลือ เกื้อกูลกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งด้านการเงิน วัสดุ แรงงานและกำลังใจส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจใน ความสำคัญของการศึกษา และถือเป็นหน้าที่ของประชาชนและชุมชนที่จะต้องให้ความสนใจ และมีส่วนร่วม ดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน (ภิญโญ สาร. 2526 : 315) และโลกในยุคปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลง ความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมมีความสลับซับซ้อนจึงเป็นยุคที่ต้องการสติปัญญา ความรู้และความสามารถจากหลาย ๆ ฝ่ายมาร่วมแก้ไขปัญหา อาจกล่าวได้ว่า หมดยุคอศวินม้าขาวหรือ ศิลปินเดี่ยวมาทำหน้าที่จัดการศึกษา แต่เป็นเรื่องที่ต้องการความร่วมมือ ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ โดยมีความเชื่อ พื้นฐานที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายได้เก็กลง เอื้อวงศ์ (2547 : 19-20) ได้ศึกษา พบว่า การที่ชุมชนให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและ ชุมชนให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ โดยกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เป็นปัจจัย ที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาชุดิมา สัจจานันท์ (2549 : 95-96) ศึกษา พบว่า ยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการศึกษาตามอริยาตย์ของวัดที่ประสบผลสำเร้จนั้น มีองค์ประกอบทางการบริหารที่สำคัญ หลายประการ ได้แก่ ความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน มีความร่วมมือ มีเครือข่ายและวัดสาขาไม่เฉพาะในประเทศ แต่ขยายไปยังต่างประเทศด้วย

1.2 ตัวแปรคุณลักษณะของนักเรียนมีอิทธิพลทางตรง ทางอ้อมและอิทธิพลรวมเป็นบวกต่อ ตัวแปรผลการประเมินคุณภาพภายนอกโดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเป็นบวกมากที่สุด แต่เมื่อนำค่าอิทธิพลทางอ้อม มาประกอบการพิจารณาแล้วพบว่า มีค่าอิทธิพลรวมเป็นบวกมากเป็นอันดับที่สองรองจากตัวแปรการมีส่วนร่วม ของชุมชน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปรคุณลักษณะของนักเรียน ปรากฏว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ นักเรียน และความรับผิดชอบของนักเรียน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของนักเรียนตามลำดับ ซึ่งหมายถึง การที่นักเรียนมีความภาคภูมิใจและศรัทธาต่อสถาบันการศึกษา มีความอดทนต่อความล้มเหลวสูง

มีความพยายามที่จะพัฒนาตนเองไปสู่สถานภาพทางสังคมที่สูงขึ้น มีความกระตือรือร้นใฝ่เรียนรู้ มีระเบียบวินัยดี มีค่านิยมประชาธิปไตย และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น จะส่งผลดีต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ มานะ สินธุวงษานนท์ (2550 : 122) ศึกษาพบว่า ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในระดับนักเรียน ได้แก่ กระบวนการพัฒนาตนเองและความพร้อมที่จะเรียนของนักเรียน ทั้งนี้คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 39) ได้กำหนดแนวคิดในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ประสบความสำเร็จ (Covey, 2003 : 13) ตลอดจนความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ของนักเรียน ความพร้อมที่จะเรียนของนักเรียนเป็นปัจจัยในการดำเนินงานที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ (Hoy and Miskel. 2005 : 274) และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะเรียนของนักเรียน (สมศักดิ์ สินธุเวชญ์. 2542 : 21) ซึ่งโอคีฟและเบอร์เกอร์ (Edward J O'Keefe & Donna S. Berger. 1999 : 21-22) ได้กล่าวถึงการที่คนเราจะประสบความสำเร็จในการเรียนการประกอบอาชีพและเรื่องส่วนตัวอื่น ๆ ได้นั้น จำเป็นจะต้องรู้จักจัดการกับความรู้สึกการกระทำและความคิดของตนเองให้อยู่ในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม เสียก่อน ซึ่งนักเรียนจะต้องเรียนรู้การจัดการตนเอง เพราะความสามารถในการจัดการตนเองจะทำให้เกิดผลดี ต่อเด็ก คือนักเรียนได้พัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถบริหารจัดการเวลาของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ มีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถปรับปรุงแรงจูงใจและนิสัยในการเรียน มีความสามารถในการสื่อสารและมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น มีความรู้สึกหรือเจตคติเชิงบวก เป็นนักเรียนที่มีความเป็นอิสระและจะมีความสุขมากขึ้น

1.3 ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงเป็นลบต่อตัวแปรผลการประเมินคุณภาพภายนอก โดยมีค่าอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมเป็นบวกต่อตัวแปรผลการประเมินคุณภาพภายนอก และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ปรากฏว่า ความสามารถทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ตามลำดับ ซึ่งอธิบายได้ว่า หากผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความมุ่งมั่นจริงจังและจริงใจต่อการสร้างระบบคุณภาพให้เกิดขึ้นในโรงเรียน มีความสามารถในการสร้างความร่วมมือและประสานงานกับทุกฝ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และนอกจากนี้ หากผู้บริหารโรงเรียนสำเร็จการศึกษาทางด้านบริหารการศึกษา เป็นผู้มีความรู้ทักษะทางการบริหารโรงเรียน เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้มีความบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมและมีภาพลักษณ์ที่ดี ก็จะส่งผลดีต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทองทิพย์ วิริยะพันธุ์ (2550 : 3) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารมืออาชีพที่จำเป็นประกอบด้วย มีความฉลาดรอบรู้ สามารถรับรู้เข้าใจและตีประเด็นสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เร็ว สามารถมองภาพรวม คือ มหภาค (macro) และภาพย่อยในรายละเอียด คือ จุลภาค (micro) ได้มีเป้าหมายและให้คุณค่าต่อการปฏิบัติหน้าที่การงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงานสูงและมีพลังที่จะมุ่งมั่นบริหารงานเพื่อความสำเร็จขององค์กร สนใจความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกและอยากเรียนรู้ตลอดเวลา มีวิสัยทัศน์และสามารถนำมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถทำให้ผู้อื่น

ยอมทำตามมีความสามารถในการจดจำทั้งเรื่องราวเหตุการณ์และบุคคลมีความโอ้อ้อมอารี รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราไว้วางใจได้ เพื่อจะได้สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ร่วมงานมีความสามารถในการจูงใจผู้อื่นมีทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและทำตัวให้เป็นตัวอย่างแก่ลูกน้อง ซึ่งคุรุสภา (2540 : 12-18) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหารการศึกษาไว้ ได้แก่ ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ การบริหารการศึกษา ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียนและชุมชน มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง พัฒนาและใช้วัตรกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นไปลำดับ ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลถาวร รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์ แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา เป็นผู้นำและสร้างผู้นำสร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์และสอดคล้องกับทิศทาง แคมมณี และคณะ (2545 : 1) ศึกษา พบว่า ปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้แก่โรงเรียนมีผู้บริหารที่เห็นความสำคัญและมุ่งเน้นการพัฒนางานวิชาการ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ สามารถแปลงความคิดสู่การปฏิบัติและเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ผู้บริหารมียุทธวิธีการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ได้ผลที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้ของครู การให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนา การมีจุดร่วมในการพัฒนาและการใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตรผู้บริหารมียุทธวิธีการบริหารจัดการปัจจัยเกื้อหนุนให้เอื้อต่อการพัฒนาแบบครบวงจร ซึ่ง เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2547 : 19-20) ศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนิน การประกันคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ประกอบด้วย ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นทุ่มเทและจริงจังต่อการทำงาน ผู้บริหารมีความสนใจใฝ่เรียนรู้และมีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมผู้บริหารมีการบริหารที่เข้มงวดเคร่งครัดต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรและผู้บริหารมีทักษะในการบริหาร ซึ่งสมาน พงษ์จำนงค์ (2547 : 1) ศึกษา พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ประกอบด้วย ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ได้แก่ มีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเป็นธรรมเสมอภาคเป็นแบบอย่างในการครองตน ครองคนและครองงาน มีความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละเพื่องานในหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อผลงาน โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ มีอารมณ์มั่นคง หนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อปัญหาและอุปสรรค เป็นแบบอย่างในเรื่องของความอดทนและสู้งาน พุดจาสุภาพชัดเจน น้ำเสียง น่าฟัง ด้านความรู้ความสามารถ ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียน สามารถกำหนดลักษณะงาน มอบหมายงานให้บุคลากรได้อย่างเหมาะสมมีความรู้ความสามารถในหลักวิชาการบริหารและการจัดการมีความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และสามารถนำไปบริหารจัดการศึกษาได้อย่างถูกต้อง ด้านทักษะทางการบริหาร ได้แก่ สามารถวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และยุ่งยากซับซ้อน ได้อย่างคล่องและเหมาะสม สามารถประสานงาน สร้างความสัมพันธ์อันดี สร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน บริหารแบบมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานและบริหารจัดการ ด้านวิสัยทัศน์ ได้แก่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สนับสนุนส่งเสริมผลักดันบุคลากรและแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ กำหนดเป้าหมายและสร้างภาพลักษณ์ของหน่วยงานในอนาคตได้อย่างชัดเจนและมีความเป็นไปได้ด้านประสพการณ์และผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน ได้แก่ บริหารโรงเรียนโดยมุ่งประโยชน์ของ

องค์การเป็นหลักสร้างบุคลากรให้เป็นผู้นำและกระจายอำนาจหรือมอบหมายงานที่เหมาะสมให้และจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน อาคารสถานที่ให้เกิดความสวยงาม ร่มรื่น สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยตามหลัก 5 ส. บริหารโรงเรียนมีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชนและบุคคลทั่วไป สมชาย เทพแสง (2547: 1) ได้ศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการคุณภาพโดยรวมของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหาร การบริหารเวลา สิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยี และประสบการณ์ในการบริหาร และชุดิมา สัจจามันท์ (2549 : 95-96) ศึกษา พบว่า ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาตามอรรถศาสตร์ของวัดที่ประสบผลสำเร็จนั้น มีองค์ประกอบทางการบริหารที่สำคัญหลายประการซึ่งมีองค์ประกอบหนึ่งได้แก่ ผู้นำคือ เจ้าอาวาสที่เพียบพร้อมด้วยภาวะผู้นำ จริยวัตร ความรู้ ความสามารถ ชื่อเสียง เกียรติคุณและผลงานที่โดดเด่น ทั้งในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การบริหาร การพัฒนาและอื่น ๆ รวมทั้งความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ภาษา วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

1.4 ตัวแปรการประกันคุณภาพภายในมีค่าอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมเป็นบวกต่อตัวแปรผลการประเมินคุณภาพภายนอกและเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายใน ปรากฏว่า การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษาและการควบคุมคุณภาพการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ ซึ่งหมายถึง หากโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการพัฒนาปรับปรุงแผนการสอน มีการติดตามและตรวจสอบการจัดการเรียนการสอน มีการตรวจสอบคุณภาพของนักเรียนตามเกณฑ์ที่พึงประสงค์ มีการนำผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการวัดผลและประเมินผลนักเรียน มีการสรุปผลของการวัดผลและประเมินผลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทุกภาคเรียนนักเรียนได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้เข้าประกวดแข่งขันและได้รับรางวัลในระดับต่าง ๆ ตลอดจน มีคู่มือ แผนการสอนครบถ้วนทุกรายวิชา มีการจัดการนิเทศภายในสำหรับการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการกำหนดแผน แนวทางหรือวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และมีการมอบหมายให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการควบคุมคุณภาพการศึกษาก็จะส่งผลดีต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2545 : 1-2) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ดีไว้ว่า เป็นระบบซึ่งมีทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ที่คาดหวังมี ทั้งระบบการพัฒนาคุณภาพระบบการตรวจติดตามคุณภาพและระบบการประเมินตนเอง เป็นระบบที่สถานศึกษาพัฒนาขึ้น โดยดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยการส่งเสริมสนับสนุนจากต้นสังกัด มิใช่การควบคุมสั่งการจากต้นสังกัด ระบบประกันคุณภาพภายในต้องผสมผสานกับงานบริหารปกติ กล่าวคือ บูรณาการเชื่อมโยงกับการปฏิรูปการเรียนรู้ การสอน การพัฒนาบุคลากรและการบริหารฐานโรงเรียน การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องของทุกคน ทั้งในสถานศึกษาและชุมชนภายใต้การนำและมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพของผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ทำงานทุกภารกิจอย่างครบวงจรทั้งระดับบุคคลและหน่วยงานมีการวางแผนดำเนินการประเมินและปรับปรุงงานอย่างสม่ำเสมอ การทำงานของทุกคนในสถานศึกษาไม่ว่าการบริหารจัดการ การสอนและการเรียนรู้มุ่งสู่ผลประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข สนุกกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่ครบวงจร คือเมื่อถึงปีการศึกษา จะต้องมีการประเมินตนเอง

เพื่อรวมสรุปยอดแล้วจัดทำเป็นรายงานประจำปี รายงานให้หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ
สาธารณชนทราบและผลประเมินจะนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารการเรียนรู้และการสอน โดยถือเป็นหน้าที่
ของผู้บริหาร ต้องกำกับดูแลให้มีการประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับสุพัตรา ททรัพย์เสถียร (2547
: 10) ศึกษา พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม ประกอบด้วย ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของบุคลากร และตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรง
และทางอ้อมต่อประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของ
โรงเรียนปัจจัยด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านลักษณะของนโยบาย การบริหารและการปฏิบัติ
โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบาย การบริหารและการปฏิบัติ

1.5 ตัวแปรสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีค่าอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมเป็นบวกต่อ
ตัวแปรผลการประเมินคุณภาพภายนอกและเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน
ปรากฏว่า การจัดสภาพแวดล้อมของอาคารสถานที่ และความเพียงพอของอาคารสถานที่ เป็นปัจจัยสำคัญที่
ส่งผลต่อตัวแปรสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนตามลำดับ ซึ่งหมายถึง การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม
ภายในโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ บริเวณโรงเรียนร่มรื่น น่าอยู่น่าอาศัย สะอาดและปลอดภัย บริเวณโรงเรียน
และห้องเรียนไร้มลพิษไม่มีเสียงหรือกลิ่นรบกวน และไม่ร้อนอบอ้าว มีรั้วล้อมรอบ และเปิด ปิดเป็นเวลา
ตลอดจนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีอาคารเรียน ห้องเรียนและห้องประกอบอื่นเพียงพอ
มีการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน ห้องเรียนและห้องประกอบอื่น ๆ ให้ใช้ได้ที่อยู่เสมอ ก็จะส่งผลดีต่อผลการ
ประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสุพรีชา หิรัญโร
(2524 : 205) ที่ได้สรุปลักษณะของสถานศึกษาที่ดีไว้ว่า ประกอบด้วยความเพียงพอของพื้นที่ที่มีบริเวณ
อาคาร ห้องเรียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ ความเหมาะสมในการเลือกที่ตั้งของสถานศึกษา ลักษณะของ
พื้นที่ การจัดห้องต่าง ๆ ความปลอดภัยมิให้เกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายต่าง ๆ มีการส่งเสริมในด้านสุขภาพและ
อนามัย การกำหนดเส้นทางหรือระยะทางจากบ้านมาสถานศึกษาหรือจากจุดต่าง ๆ ภายในบริเวณสถานศึกษา
มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ผนังกันห้องหรืออุปกรณ์เครื่องใช้ให้ใช้ประโยชน์แกกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง มีการใช้พื้นที่
อาคารอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ได้ผลเต็มที่ มีการวางแผนผังบริเวณออกแบบอาคารให้คุ้มค่างบเงินที่ได้ลงทุนไปและ
เสียค่าบำรุงรักษาน้อย การขยายตัวของบริเวณและอาคารโดยมีการออกแบบที่เหมาะสม ขยายตัวได้ง่ายและ
สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย และรูปร่าง การวางบริเวณสถานศึกษา อาคารและการตกแต่งภายในภายนอก เป็นที่
ชื่นชมแก่ผู้พบเห็น รวมทั้งการบำรุงรักษาอาคารและสถานที่ให้สวยงามและสะอาดอยู่เสมอ สอดคล้องกับ
เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2547 : 19-20) ศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพทางกายภาพ ประกอบด้วย ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
ของโรงเรียน และบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความเป็นระเบียบ สะอาด ร่มรื่นและปลอดภัย
เช่นเดียวกับชุตติมา สัจจามันท์ (2549 : 95-96) ศึกษา พบว่า ยุทธศาสตร์การบริหาร จัดการศึกษาตาม
อัยาศัยของวัดที่ประสบผลสำเร็จนั้น มีองค์ประกอบทางการบริหารที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ สภาพแวดล้อม
อาคารสถานที่ตั้ง สงบ สะอาด มีการจัดภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมเหมาะสมกับการเรียนรู้

1.6 ตัวแปรคุณภาพของสื่อการเรียนการสอนมีค่าอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมเป็นลบ ต่อตัวแปรผลการประเมินคุณภาพภายนอกและเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน ปรากฏว่า การใช้สื่อการเรียนการสอนและความเพียงพอของสื่อการเรียนการสอน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อ คุณภาพของสื่อการเรียนการสอนตามลำดับ ซึ่งอธิบายได้ว่า ถึงแม้ว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการใช้สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาของหลักสูตร มีป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียน การสอนมีการสัมมนา อบรมเกี่ยวกับเทคนิคหรือวิธีการใช้สื่อการเรียนการสอนทุกปีการศึกษา มีการจัดทำคู่มือ ครูข้อแนะนำการใช้สื่อการเรียนการสอนทุกรายวิชา มีการนิเทศการใช้สื่อการเรียนการสอน มีการประเมินผล การใช้สื่อการเรียน การสอน ตลอดจนมีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย หนังสือแบบเรียนมีครบถ้วนตรงตามหลักสูตร และมีจำนวนเพียงพอมีบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามาสอนหรือบรรยายให้ความรู้เพิ่มเติมและมีการพัฒนา ศึกษา ค้นคว้า วิจัยเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องก็อาจจะปัญหาอุปสรรคหรือผลเสียต่อผลการประเมิน คุณภาพภายนอก ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาได้ ซึ่งการใช้สื่อการเรียนการสอนอาจจะทำให้นักเรียนถูกรอบงำจากสื่อที่ไม่เหมาะสม การใช้สื่อในทางที่ผิด อาจสูญเสียความเป็นตนเอง ขาดความสัมพันธ์ ทางด้านสังคมและจิตใจ ขาดมนุษยสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน โดยเฉพาะการเรียนผ่านระบบเครือข่ายเป็นการเรียน แบบจำลองสถานการณ์ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถรู้ถึงตัวตนที่แท้จริงของผู้อื่นได้ นักเรียนสมัยใหม่ใช้ชีวิตสบาย เกินไปทำให้ล้มเลิกชีวิตสมัยก่อนและการใช้สื่อการเรียนการสอนบางประเภทต้องลงทุนสูง สอดคล้องกับไพศาล สุวรรณน้อย (2552 : 8) ที่ได้เสนอข้อเตือนใจในการใช้สื่อการเรียนการสอนว่า ไม่มีสื่อการเรียนการสอนใดที่ เหมาะสมกับทุกจุดประสงค์การเรียนการสอน นอกจากนี้ ละมุล แจ่มการณ (2548) กล่าวไว้ในข้อคิดในการใช้ สื่อการเรียนรู้ว่าสื่อทันสมัยใด ๆ ก็ทำหน้าที่แทนครูไม่ได้ เพราะสื่อไม่มีจิตวิญญาณ ไม่ได้ช่วยสร้างความผูกพัน ระหว่างครูและนักเรียน ทำให้ขาดการสัมผัสวัฒนธรรมที่ดีแบบไทย ๆ สื่อทันสมัย ยิ่งเกิดปัญหาทำให้เด็กขาด คุณธรรมจริยธรรม ควรพิจารณาใช้ให้ดี ๆ สอดคล้องกับ สำราญ คุ้มกลิ่นวงษ์ (2548 : 1) ศึกษา พบว่า ปัญหาการใช้เทคโนโลยีการศึกษาปัญหาที่พบมากที่สุด คือ อาจารย์ไม่มีเวลาเตรียมสื่อประกอบการสอน ปัญหาการได้มาของสื่อ คือไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง นอกจากนี้การใช้สื่อการเรียนการสอนควรใช้ให้ เหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสอน ดังเช่น วิชิต สุรัตน์เรืองชัย และคณะ (2549) ได้ศึกษา พบว่า การใช้แผ่นโปร่งใสของอาจารย์ตัวหนังสือเล็กมองไม่ค่อยเห็น เปลี่ยนแผ่นโปร่งใสเร็วเกินไป เครื่องฉาย ไม่มีคุณภาพ เป็นต้น

1.7 ตัวแปรคุณภาพของครู มีค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมเป็นลบ ต่อตัวแปรผลการประเมินคุณภาพภายนอก และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคุณภาพของครู ปรากฏว่า ขวัญกำลังใจของครูและศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อตัวแปรคุณภาพของครูตาม ลำดับ ซึ่งอธิบายได้ว่า ถึงแม้ครูได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกตามสภาพ และเหมาะสม ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากชุมชน หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้รับการศึกษาอบรม และพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และได้รับคำแนะนำหรือช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาในการทำงาน ตลอดจนมีความ สามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดผลลวาว มีการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน

เป็นสิ่งสำคัญ มีความสามารถในการเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความสามารถในการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง และมีความสามารถในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ก็อาจจะเป็นอุปสรรคหรือผลเสียต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับ มานะ สินธุวงษานนท์ (2550 : 122) ที่ได้ศึกษาปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความรอบรู้ของครูส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในทางลบ ทั้งนี้สุรางค์ โค้วตระกูล (2544 : 285) กล่าวว่า ไม่มีวิธีการสอนใดที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนทุกคน ในการสอนจำเป็นจะต้องคำนึงถึงลักษณะของผู้เรียน ผู้เรียนที่ต่างกันจะชอบวิธีการสอนของครูที่ต่างกัน และครูที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมักได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ด้านอื่นด้วย ทำให้มีความรับผิดชอบที่นอกเหนือจากการสอนไม่สามารถใช้เวลาทุ่มเทในการทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนได้เต็มที่ จึงทำให้ไม่สามารถวางแผนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับการศึกษาของมานะ ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ (อ้างถึงในพิมพ์อร สดเอี่ยม. 2547 : 93) ที่ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยพระระดับที่สัมพันธ์กับความมุ่งมั่นทางวิชาการของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมหิดล ที่พบว่า ตำแหน่งทางวิชาการของผู้สอนมีความสัมพันธ์ทางลบต่อความมุ่งมั่นในการสอน ซึ่งไม่สามารถใช้ความรู้ความสามารถที่มีปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนได้ตามที่ควรจะเป็น

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มีความสอดคล้องกัน โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 211.62 ($X^2 = 211.62$) ที่องศาอิสระ เท่ากับ 111 ($df = 111$) ค่า $X^2/df=1.91$ ค่า $P=0.00$ ดัชนี GFI เท่ากับ 0.96 ดัชนี AGFI เท่ากับ 0.94 ดัชนี CFI เท่ากับ 0.99 ค่า RMR เท่ากับ 0.039 ดัชนี PGFI เท่ากับ 0.63 ดัชนี NFI เท่ากับ 0.97 ดัชนี PNFI เท่ากับ 0.70 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.038 ตัวแปรทั้งหมดของโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาได้ร้อยละ 67.80 ซึ่งสอดคล้องกับสุภมาส อังศุโชติ และคณะ (2551 : 21-25) ที่ได้กล่าวถึงดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องหรือความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไว้ว่า ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Statistics) โดยพิจารณา ค่า /df ซึ่งควรมีค่าน้อยกว่า 2.00 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square error of Approximation : RMSEA) ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 ดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงสัมบูรณ์ (Absolute fit index) ประกอบด้วย GFI (Goodness of Fit) ควรมีค่ามากกว่า 0.90 AGFI (Adjusted Goodness of Fit) ควรมีค่ามากกว่า 0.90 PGFI (Parsimony Goodness of Fit) ควรมีค่าต่ำตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงสัมพัทธ์ (Relative Fit Index) ได้แก่ NFI (Normed Fit Index) ควรมีค่า 0.90 ขึ้นไป PNFI (Parsimony Normed Fit Index) ควรมีค่าต่ำ CFI (Comparative Fit Index) ควรมีค่า 0.90 ขึ้นไปและดัชนีวัดความสอดคล้องในรูปความคลาดเคลื่อน Standardized RMR ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย 7 ปัจจัย ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน คุณลักษณะของนักเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน การประกันคุณภาพภายใน สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน คุณภาพของสื่อการเรียนการสอนและคุณภาพของครู โดยปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามากที่สุด รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาควรให้ความสำคัญและบริหารจัดการต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อผล การประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทั้ง 7 ปัจจัยดังกล่าวให้มากขึ้นโดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป็นนโยบายเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งทางด้านการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การระดมทรัพยากรทางการศึกษาและการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้มากขึ้น อีกทั้งควรให้ความสำคัญต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน ซึ่งเป็นสามเณรในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อที่จะรับการเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละรูป อันจะนำไปสู่คุณลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์ ทั้งเป็นคนดี คนเก่งและคนมีความสุข เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติสืบไป

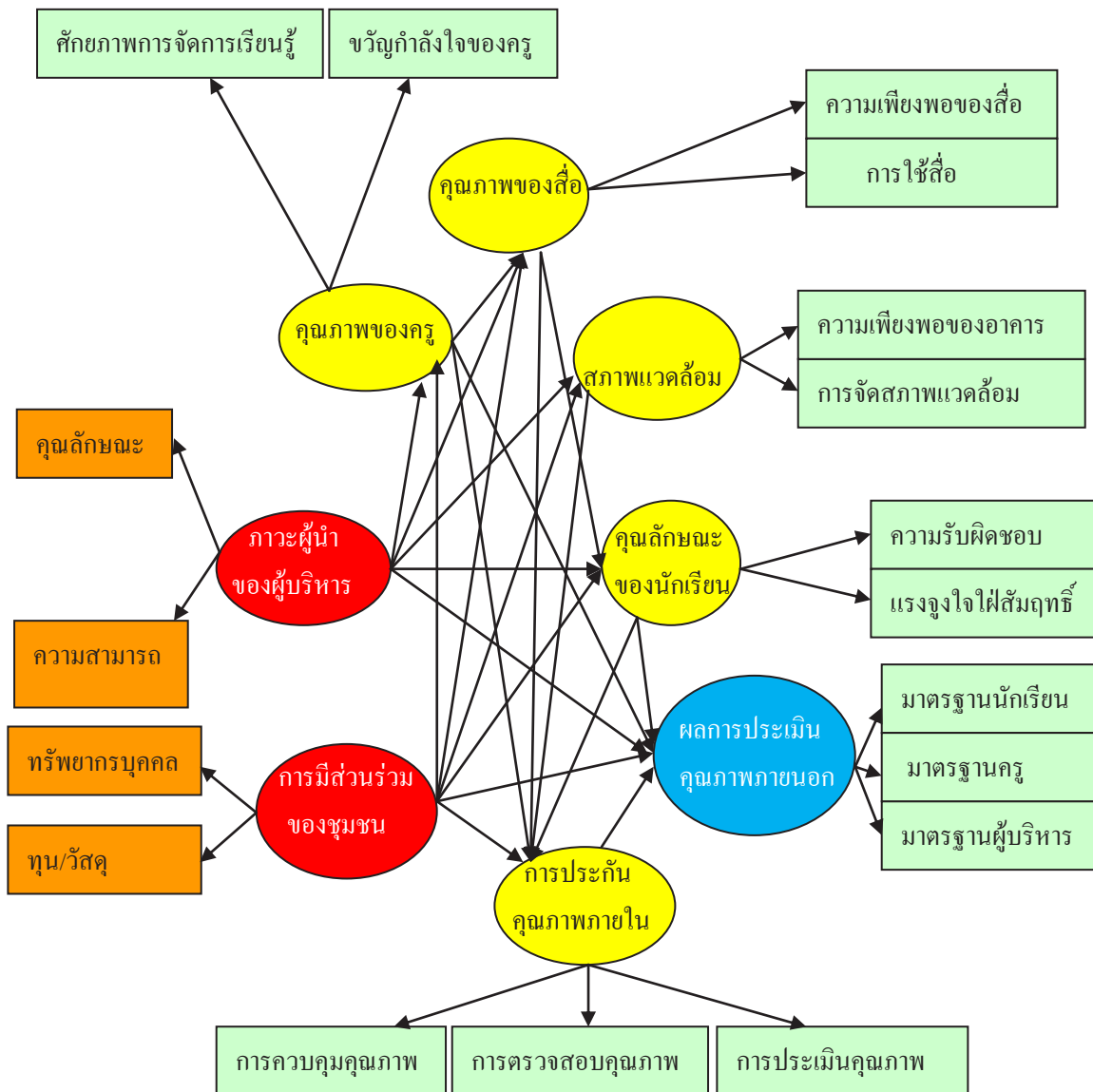
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ด้านตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชน คุณภาพของครู คุณลักษณะของนักเรียน คุณภาพของสื่อการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และการประกันคุณภาพภายใน สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาตัวแปรที่อาจจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาแตกต่างออกไป เพื่อค้นหาคำตอบใหม่ ๆ เช่น ผู้ประเมินภายนอก ผู้รับการประเมินภายนอก วิธีการประเมินภายนอก ระยะเวลาการประเมินภายนอก เป็นต้น

2. ด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป อาจกำหนดประชากรผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) มากขึ้น ได้แก่ สามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง เป็นต้น เพื่อค้นหาคำตอบใหม่ ๆ จากประชากรที่หลากหลาย

ภาพประกอบ โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, สถาบัน. (2552). **ผลการเรียนเฉลี่ย (GPA)**. ค้นเมื่อ 30 เมษายน 2552, จาก <http://www.niets.or.th/2552>.
- พระพุทธศาสนาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2552). **ข้อมูลพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา ปี 52**. กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- พิมพ์อร สดเอี่ยม.(2547). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ**. ปริญญาโท การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพรัช อรรถกามานนท์และมัทนา โชควรวัฒนกร. (2550). **การส่งเสริมชุมชนและท้องถิ่นในการปฏิรูปการศึกษา**. มติชน, หนังสือพิมพ์. 24 สิงหาคม.
- วิชาการ, กรม. (2544). **การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : ศรุสภาลาดพร้าว.
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : ศรุสภาลาดพร้าว.
- สมศักดิ์ ลินจรัสเวชญ์. (2542). **มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2544). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Covey, Stephen R. (2003). **The 7 Habits of Highly Effective People**. New York : Franklin Covey Co.
- Hoy, Wane and Miskel, Cecil G. (2005). **Educational Administratin : Theory Research and Prattice**. 7th ed, New York : McGraw-Hill.
- Edward J O'Keefe & Donna S. Berger. (1999). **Self-Management For college student**. New York : Partridge Hill Publishers.